

Sygn. akt II KO 53/17

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Błuś (przewodniczący)

SSN Andrzej Stępka

SSN Józef Szewczyk (sprawozdawca)

w sprawie **J. W. (K.)**

skazanej z art. 258 § 1 kk i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 5 grudnia 2017 r. z urzędu

kwestii stwierdzenia podstaw do wznowienia postępowania zakończonego

prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 2 kwietnia 2015 r.,

utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w [...]

z dnia 9 czerwca 2014 r.,

postanowił:

stwierdzić brak podstaw do wznowienia postępowania z urzędu.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w [...] z dnia 9 czerwca 2014 r., sygn. akt IV K .../11, J. K. (obecnie W.) uznana została za winną dokonania przestępstwa z art. 258 § 1 k.k. i za to Sąd wymierzył jej karę 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności; oraz winną dokonania przestępstwa z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 63 ust. 3 i art. 53 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 11 § 2 k.k., art. 12 k.k. i art. 65 § 1 k.k., za który to czyn została wymierzona jej kara 3 lat pozbawienia wolności oraz grzywna w wysokości 100 stawek dziennych,

przy przyjęciu wysokość jednej stawki w kwocie 10 złotych. Sąd orzekł karę łączną w wymiarze 3 lat pozbawienia wolności.

Po rozpoznaniu apelacji m.in. obrońcy J. K. Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 2 kwietnia 2015 r., zaskarżony wyrok w części dotyczącej skazanej utrzymał w mocy, zaś kasacja obrońcy skazanej postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2016 r., II KK 81/16, została oddalona, jako oczywiście bezzasadna.

W dniu 28 sierpnia 2017 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek sygnalizacyjny obrońców skazanej o wznowienie z urzędu postępowania w sprawie o sygnaturze II Aka .../14 Sądu Apelacyjnego w [...] zakończonego prawomocnym wyrokiem z dnia 2 kwietnia 2015 r., utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w [...] w sprawie o sygn. akt IV K .../11, z uwagi na „zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k., polegającej na niezapewnieniu oskarżonej pełnego, tak formalnego, jak i materialnego prawa do obrony w postaci korzystania z pomocy obrońcy, w sytuacji wystąpienia przesłanki obrony obligatoryjnej określonej w art. 80 k.p.k. ze względu na zarzucenie J. W. w akcie oskarżenia zbrodni, a przejawiającej się w następujących okolicznościach:

„1. obronę oskarżonej J. W. pełnił adw. B.T., który w tymże postępowaniu reprezentował również innych oskarżonych, a w szczególności R.W., który w przeciwieństwie do J. W. przyznał się do części stawianych mu zarzutów, a w szczególności częściowo do czynu wskazanego w pkt IV aktu oskarżenia (uprawy ziela konopi innych niż włókniste znajdujących się w donicach, *vide* pisemne wyjaśnienia k. 145 - 149 tomu postępowania przygotowawczego dot. tego skazanego, protokół rozprawy k. 1177), którego treść jest zbliżona do treści zarzutu stawianego J.W. w pkt XXXIV aktu oskarżenia (dotycząca tego samego zdarzenia historycznego), co przy zaistnieniu niebudzącego wątpliwości konfliktu interesów pomiędzy tymi oskarżonymi doprowadziło do rażącego naruszenia prawa do obrony J.W. z uwagi na brak możliwości pełnienia roli obrońcy i przedsięwzięcia wszelkich możliwych działań korzystnych dla ówczesznie oskarżonej, albowiem ewentualnie podejmowane działania mogły w sposób realny wpłynąć na pogorszenie sytuacji procesowej R. W., co doprowadziło do sytuacji tożsamej z

brakiem realnego udziału obrońcy w postępowaniu w związku z zaistnieniem przesłanek z art. 85 § 1 k.p.k., które winny skutkować konsekwencjami określonymi w § 2 tego artykułu;

2. pełnieniu jedynie „*teoretycznej*” obrony J.W. przez adw. B. T., wyrażającej się w całkowitej bierności obrońcy, a w szczególności zaniechaniu złożenia jakiegokolwiek wniosku dowodowego, czy zadaniu pytania przesłuchiwanym w toku postępowania oskarżonym lub świadkom odnośnie ewentualnego sprawstwa J.W., a w szczególności ówczesznie współoskarżonej H.C., której wyjaśnienia stanowiły podstawę przypisania J.W. winy, a oskarżona C. nie skorzystała z prawa do odmowy odpowiedzi na pytania pozostałych obrońców (*vide* protokół rozprawy głównej, k. 1178-1187),

3. braku udziału obrońcy J.W. w części rozprawy przeprowadzonej przez Sąd Okręgowy w dniu 6 czerwca 2012 r. (k. 1420-1422), podczas której, jak wynika z protokołu rozprawy, przed Sądem nie stawiał się obrońca oskarżonych R. W. oraz D. W. - adw. B. T., a jego stawiennictwo w zakresie obrony J.W. zostało odnotowane, a jak wynika z dalszej części protokołu rozprawy przewodniczący składu sędziowskiego

zarządził przerwę celem oczekiwania na jego stawiennictwo, a pod nieobecność obrońcy zostało wydane postanowienie o prowadzeniu sprawy pod nieobecność oskarżonego oraz odebrane zostało stanowisko odnośnie wyłączenia do odrębnego rozpoznania sprawy B. D., co rodzi poważne wątpliwości odnośnie choćby fizycznej obecności obrońcy w początkowej części rozprawy”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

We wniosku sygnalizacyjnym o wznowienie z urzędu postępowania w przedmiotowej sprawie obrońcy nie wykazali skutecznie, aby zaistniała bezwzględna przyczyna odwoławcza polegająca na niezapewnieniu oskarżonej J.W. pełnego prawa do obrony w sytuacji wystąpienie przesłanki obrony obligatoryjnej.

Przepis art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. określa wystąpienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej wtedy, gdy „oskarżony w postępowaniu sądowym nie miał obrońcy w wypadkach określonych w art. 79 § 1 i 2 oraz art. 80 lub obrońca nie brał udziału w czynnościach, w których jego udział był obowiązkowy”. Niewątpliwie

o zaistnieniu przesłanki z powyższego przepisu można mówić również wtedy, gdy jeden obrońca (w przypadku obrony obowiązkowej) broni kilku oskarżonych, mimo że ich interesy są sprzeczne.

Na gruncie przedmiotowej sprawy Sąd Najwyższy nie dopatrywał się zaistnienia powyższej przesłanki. J.W. w toku całego postępowania korzystała z obrońcy ustanowionego z wyboru adw. B. T. Obrońca ten reprezentował w tym postępowaniu również R. W. i D. W., jednak wbrew sugestiom obrońców – zawartym we wniosku sygnalizacyjnym o wznowienie postępowania z urzędu – w niniejszej sprawie nie istniał konflikt interesów procesowych pomiędzy tymi oskarżonymi. R.W. w toku postępowania – przyznając się częściowo do stawianych mu zarzutów, dotyczących uprawy ziela konopi oraz działania w ramach grupy przestępczej – nie obciążał w swoich wyjaśnieniach J.W., która konsekwentnie nie przyznawała się do popełnienia zarzucanych jej czynów. Trudno zatem w tej sytuacji dopatrywać się konfliktu interesu procesowego obojga oskarżonych. Sygnalizowany przez wnioskujących fakt, że obrońca w toku postępowania nie składał w imieniu oskarżonej wniosków dowodowych oraz nie zadawał pytań osobom przesłuchiwanym (które miałyby dotyczyć faktycznego udziału J.W. w przypisanych jej czynach) należy poczytywać jako realizację przyjętej linii obrony oskarżonej, a nie w kontekście zaniechania takowej obrony, co sugerują wnioskujący. O zaistnieniu uchybienia ujętego w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. nie świadczą również czynności procesowe przeprowadzone przez Sąd Okręgowy w [...] na rozprawie w dniu 6 czerwca pod nieobecność adw. B. T. Z protokołu rozprawy wynika, że przed zarządzoną przerwą w rozprawie (w celu oczekiwania na obrońcę) Sąd jedynie odebrał od stron stosowne stanowiska, a następnie wydał postanowienie odnośnie wyłączenia do odrębnego rozpoznania sprawy B. D. Czynność ta – bezsprzecznie przeprowadzona pod nieobecność adw. B. T. – w żadnej mierze nie dotyczyła oskarżonych reprezentowanych przez tego obrońcę, co wyklucza możliwość przyjęcia na tej podstawie zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej opisanej w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k.

Z powyższych względów należało orzec jak w postanowieniu.

